

Vydává federální ministerstvo financí ve spolupráci se Státní bankou československou ve vydavatelství *Economia, a. s., Praha*

© federální ministerstvo financí

Adresa redakce: Vinohradská 49,
120 74 Praha 2

Telefon: 253 018 nebo 2110, linka 361

Vedoucí redaktor: Ing. Ivan Kočárník, CSc.

Publishers: Federal Ministry of Finance in Cooperation with Czechoslovak State Bank in Publishing House *Economia, Prague*

© Federal Ministry of Finance

Editor's Office: Vinohradská 49,
120 74 Prague 2, CSFR

Editor in Chief: Ivan Kočárník

OBSAH

Věra KAMENÍČKOVÁ: O fiskální politice v roce 1992 — a nejen o ní	573
Pavel DVOŘÁK: Exogenní vlivy, rozpočtový deficit a veřejný dluh	578
Aleš BULÍŘ: Monetární kritéria v modelu kompetitivního bankovníctví	591
Rudolf OLŠOVSKÝ: Prostředky MMF — zdroje a jejich užití	610

Finance a úvěr v zahraničí

Václav VYBÍHAL: Crédit Agricole a její participace na rozvoji francouzského zemědělství	618
---	-----

Recenze

Aleš BULÍŘ: Poptávka po penězích (David E. W. Laidler)	623
--	-----

Informace

Ludmila NUTILOVÁ: Nov� vzdělávací středisko pro pracovníky územních finančních orgánů	628
Informace pro �ten�e	628

Uprostřed  isla:

Celoro n  rejt rk časopisu *Finance a  v r*

CONTENTS

Věra KAMENÍČKOVÁ: Fiscal Policy in 1992 (and Further Aspects)	573
Pavel DVOŘÁK: Exogenous Influences, Budget Deficit, and Public Debt	578
Aleš BULÍŘ: Monetary Targets in the Model of Competitive Banking	591
Rudolf OLŠOVSKÝ: Means of the IMF — Sources and Outlays	610

Finance and Credit Abroad

Václav VYBÍHAL: Crédit Agricole and Its Participation in French Agriculture Development	618
---	-----

Book Review

Aleš BULÍŘ: The Demand for Money (David E. W. Laidler)	623
--	-----

Information

Ludmila NUTILOVÁ: New Educational Centre for Tax Authority Officials	628
Information for Readers	628

In the middle of this issue:

Journal Year Index

Redak n  rada: ing. Aleš Bul ř MSc., CSc., ing. Belo Bos k, CSc., Ing. Jozef Dan o, CSc., ing. Miroslav Hrn iř, DrSc., ing. Miroslav Kerouš, ing. Jaroslav Klapal, ing. Ivan Ko arn k, CSc., ing. Antonín Kotulán, CSc., ing. Vratislav Kulhánek, ing. Ivan Mikloš, Vladimír Rudlov k, CSc., ing. Miroslav Purkyně, dr. ing. Dušan Tr ska, CSc., prof. ing. Miroslav Tuček, CSc., ing. Peter Vajda, CSc., ing. Anton Vavro, CSc., doc. ing. Karol Vlachynsk y, CSc., ing. Jaromír Zahradník

DT: 336.71; 338.434 (44)

Crédit Agricole a její participace na rozvoji francouzského zemědělství

Václav VYBÍHAL*

Nové ekonomické podmínky, které se konstituují po pádu zrezivělé „železné opony“ ve směru přechodu na tržní monetarizovanou ekonomiku, si vyžadují zásadní změnu přístupů k řešení problémů ve všech odvětvích národního hospodářství, a zejména pak ve sféře působení finančních institucí; ty mohou — jak ukazují zkušenosti z vyspělých zemí — svou vysoce odbornou a fundovanou činností významně přispět k rozvoji podnikatelského sektoru.

Jednu z klíčových rolí naší složitě cesty k úrovni prosperujících evropských zemí sehraje mimo jiné i zemědělství a potravinářský průmysl a ve spojení s nimi finanční instituce, které se orientují na podporu tohoto odvětví a intenzivně se připravují na realizaci postupného propojení československého hospodářství s praktickou činností Evropské měnové a hospodářské unie.

V souvislosti s nastupující, kvalitativně zcela novou dimenzí úkolů bankovní sféry lze i v našich podmínkách stavět na poznatcích a dlouhodobě dosahovaných výsledcích zahraničních bank, které v rámci svých služeb úspěšně participují na rozvoji zemědělství a dynamizaci venkovských sídel. Mezi nejúspěšnější v tomto směru patří v evropském a celosvětovém měřítku francouzská banka Crédit Agricole.

Význam a postavení banky Crédit Agricole ve finančním odvětví

Crédit Agricole se významně podílí na dominantním postavení francouzských bank v evropském měřítku. Z hlediska úrovně aktiv (cca 250 mld. USD), výše depozit (cca 200 mld. USD) a velikosti bankovního kapitálu (12 mld. USD) je Crédit Agricole největší evropskou bankou. Míra obrátu vlastního kapitálu byla v roce 1990 na úrovni 11,6 %; během roku se tedy obrátí 0,116 vlastního kapitálu, tedy celý vlastní kapitál se obrátí přibližně za 8 let. Relativní podíl kapitálu na rozsahu aktiv činil ve sledovaném roce 4,9 %¹ a podíl zisku na aktivech 0,5 %. Kapitálové krytí aktiv je v Crédit Agricole dokonce o 2 % vyšší (v absolutním vyjádření) než

---

* Ing. Václav Vybíhal, CSc., pracovník Ústavu financí a finančních informací provozně ekonomické fakulty Vysoké školy zemědělské v Brně

Redakce příspěvek obdržela 26. 7. 1992.

u největších světových bank Dai-Ichi Kangyo Bank, Fuji Bank, Sumitomo Bank a Mitsubishi Bank.

Crédit Agricole sice operuje jako univerzální banka, je však především bankou participující na rozvoji zemědělství a venkova. Financuje zemědělství (85 % z úvěrů poskytovaných zemědělství), dále domácnosti (17 miliónů klientů, tzn. že každý třetí Francouz je klientem Crédit Agricole) a v neposlední řadě podnikatelskou sféru (s Crédit Agricole spolupracuje 20 % podnikatelů ve Francii).

Kromě centrály zajišťuje bankovní služby 80 oblastních poboček a 3 000 místních filiálek. V zahraničí má Crédit Agricole otevřeny pobočky (succursale) v centrech Chicaga, New Yorku, Madridu, Barcelony, Londýna, Ženevy, Milána a Hongkongu, dále zastoupení (bureau de représentation) v San Francisku, Los Angeles, Caracasu, Rio de Janeiru, Káhiře, Pekingu, Tokiu, Jakartě, Bangkoku, Singapuru a v neposlední řadě dceřinou filiálku (filiale) ve Frankfurtu n. M. Více než 5 miliónů podílníků Crédit Agricole aktivně sleduje míru zhodnocení vlastního kapitálu, ať už v majetkové, či finanční podobě.

Za kritérium úspěšnosti Crédit Agricole lze považovat i dosaženou úroveň celkové bilance ve výši 1 554 mld. FRF při ročním tempu růstu 10,9 %, čistého zisku po zdanění ve výši 4,7 mld. FRF při ročním tempu růstu 3,9 % a rozsah úvěrů a půjček ve výši 937 mld. FRF při ročním tempu růstu 12,0 %. Za příznivou lze považovat i věkovou strukturu zaměstnanců (průměrný věk 37 let) i strukturu pracovníků podle pohlaví (70 % mužů a 30 % žen).

Crédit Agricole si vede dlouhodobě úspěšně na úvěrových trzích. Vzhledem k šíři obchodního prostoru, skrytým rezervám a poměrně rozsáhlým možnostem přerozdělování rizik se adaptací na měnící se požadavky reálné ekonomiky Crédit Agricole podařilo úspěšně čelit krizovým jevům, které postihly zejména americký a japonský bankovní systém.

Regionální pobočka Crédit Agricole du Morbihan

Bankovní služby regionální pobočky jsou realizovány prostřednictvím 41 lokálních filiálek. Z úvěrů poskytovaných zemědělství oblasti Morbihan bylo 90 % financováno prostřednictvím Crédit Agricole. Celkové výdaje na poskytované úvěry činily v roce 1990 4 mld. FRF, přičemž v průměru každý den v roce byly klientům realizovány půjčky ve výši 2 mil. FRF. Pobočka vede 243 000 soukromých účtů, které reprezentují 70 % bankovních vkladů a 30 % bankovních úvěrů. Počet účtů vedených podnikům (s více než 10 zaměstnanci) byl 640. Prodej úvěrů má vzrůstající tendenci — za jeden rok se zvýšil o 13 %.

Z celkového počtu 907 pracovníků při průměrném věku 35 let pracovalo v sídle pobočky 367 (40,5 %) a v lokální síti 540 (59,5 %), přičemž z hlediska profesní struktury pracovalo v roce 1990 v pobočce Morbihan 230 manažerů (25,4 %), 231 techniků a obsluhujících pracovníků (25,4 %) a 446 agentů (49,2 %). Každoročně je přijímáno do práce v pobočce 40 uchazečů s kvalifikační úrovní střední nebo vysoká škola. Po přijetí musí každý pracovník projít interním vzdělávacím kursem, jehož délka závisí jednak na dosaženém vzdělání a jednak na pracovním zařazení, pro které se frekventant připravuje. Z celkového plánovaného ročního mzdového fondu je na interní doškolování každoročně vyčleněno 6,9 %.

¹ Podíl kapitálu na rozsahu aktiv ve výši 4,9 % zahrnuje z metodického hlediska pouze kmenové akcie a volné rezervy (equity and disclosed reserves) bez ostatních rezerv a vlivu rizikovosti (risk weighted); proto je pouze nad úrovní jedné poloviny sjednocené sazby Cookova standardu autorizace stanoveného ve výši 8 %.

Formy domicilace bankovního kapitálu Crédit Agricole

Prostřednictvím aktivních operací umisřuje Crédit Agricole kapitál ve formách, z nichž následující jsou typickým a klasickým nástrojem pomoci zemědělství:

- a) dotace na zařzení farmy pro mladé zemědělce,
- b) subvence na pořzení stájí, skleniků, sadů, vinogradů a na úpravu vodního režimu v půdě,
- c) půjčky se státní bonifikační podporou,
- d) půjčky mladým zemědělci na zakoupení pozemků,
- e) speciální půjčky na modernizaci majetku,
- f) středn dob  speciální půjčky mladým zemědělci.

Dotace na zařzení farmy pro mladé zemědělce (DJA)

Dotace na zařzení farmy je kapitálovou pomocí státu, financovanou prostřednictvím Crédit Agricole, pro mladé zemědělce; ti musejí splňovat tyto podmínky:

- věk 21 až 35 let,
- francouzská národnost nebo státní přisluřnost v zemi EHS,
- zázvazek pracovat 10 let jako soukromý zemědělec v hlavním zaměstnání,
- odborná úroveň garantovaná maturitou a praxí alespoň jednoho roku v zemědělství,
- samostatné vedení farmy,
- zajiřtění vedení účetnictví,
- volba mezi alternativami dan  z přidané hodnoty,
- podnikatelský projekt projednaný a schválený oblastním ředitelstvím pro zemědělství a lesnictví.

Finanční dimenze dotace se pohybuje v této úrovni:

- 108 000 až 178 000 FRF v zóně horské,
- 67 200 až 110 880 FRF v zóně mimohorsk ,
- 52 000 až 85 800 FRF v ostatních vymezených oblastech.

Pokud si zařzují farmu dva společníci nebo jde o podílnictví společníků, sazbu dotace lze zvyřit maximálně až na 286 200 FRF v zóně horské, 178 080 FRF v zóně mimohorsk  a na 137 800 FRF v ostatních vymezených oblastech.

Pom rn  rozsáhlá pomoc, kterou věnuje stát i bankovní sféra mladé generaci nastupující do zemědělství (na rozdíl od ĀSFR), je od sedmdesátých let motivována přede vřím stále se zhorřující věkovou strukturou pracovníků v zemědělství (průměr 53 let v roce 1991) a starostí o budoucnost tohoto významného odvětví kařdého národního hospodářství, jak podrobn  analyzuje Klatzmann [1988].

Subvence na pořzení stájí, skleniků, sadů, vinogradů a na úpravu vodního režimu v půdě

Předmětem subvence je vřstavba, rozřření a vybavení stájových kapacit, vřstavba a modernizace skleniků, podnikatelské záměry s prokazatelnými úsporami nafty, vřsadba a renovace sadů, vřsadba vinogradu a změna odrudov  skladby při obnov  vinogradu nebo jeho převedení na jinou produkci, investiční akce na změnu vodního režimu v půdě.

Podnikatelské záměry musejí projit schvalovacím řzením technické oblastní komise (CTDBE). Informace a podrobn  konzultace poskytují zemědělci nejen Crédit Agricole, ale i Oblastní ředitelství pro zemědělství a lesnictví (DDAF).

Ve všech případech musí být žádost o subvenci podána před zahájením investiční činnosti. Subvence je zemědělcům splatná až do výše 40 % nákladů po předložení zaplacených faktur.

Půjčky se státní bonifikační podporou

Půjčky rozděljuje ministerstvo zemědělství mezi jednotlivé oblasti; rozhodujícím je kritérium vyrovnávání mezioblastních rozdílů v úrovni zemědělského hospodaření. V tomto směru jsou zřizovány a resortem financovány společnosti, které mají za úkol pozvednout úroveň a eliminovat zaostávání zemědělských farem formou odborné a finanční pomoci. K takovým společnostem patří kupříkladu Compagnie d'Aménagement des Coteaux de Gascogne v oblasti Midi-pyréné.

Půjčky jsou limitovány a schvalovány při projednávání finančního plánu na každý rok prostřednictvím Pouvoirs Publics. Limity pro každou kategorii půjček jsou ve formě čtvrtletních kvót k nahlédnutí na oblastním ředitelství pro zemědělství a lesnictví. Pokud popřává převyšuje nabídku, je sestavován pořadník čekatelů až do přidělení nové kvóty pro danou oblast.

Rozlišují se 2 kategorie půjček:

- a) půjčky na zařizování a modernizaci farem včetně půjček pro družstva typu CUMA (jde o družstvo vlastníků společně užívajících zemědělské stroje a zařízení);
- b) speciální půjčky pro chov dobytka, pro speciální produkci rostlinnou, pozemkové půjčky a půjčky na likvidaci kalamit.

Půjčky mladým zemědělcům na zakoupení pozemků

Tato forma finanční pomoci státu je poskytována mladým zemědělcům ve věku od 21 do 35 let při splnění podmínek obdobných jako při poskytování dotací na zařízení farmy (DJA). Navíc musejí být členy sdružení Amexa. Z těchto půjček lze financovat:

- přednostní koupi obdělávaných půd,
- úhradu doplatku na vyrovnání při pozůstalostním řízení,
- nabytí půdy.

Maximální částka půjčky může činit až 80 % z pořizovací ceny pozemků s horním limitem ve výši 350 000 FRF. Doba splatnosti půjčky je maximálně do 25 let, během prvních deseti let s úrokovou sazbou 8,25 %.

Speciální půjčky na modernizaci majetku

Jde o specifickou formu půjček na modernizaci majetku pro zemědělce ve věku od 21 let, kteří provozují zemědělskou výrobu reprezentující více než 50 % pracovní doby a nejméně 50 % příjmů. Pro splnění podmínek získání půjčky jsou nezbytné kvalifikační předpoklady, určité profesionální zkušenosti, vedení účetnictví, volba mezi alternativami daně z přidané hodnoty.

Hlavní charakteristiky půjčky jsou:

- maximální výše půjčky 410 000 FRF;
- doba splatnosti dluhové služby maximálně 15 let (ve výjimečných případech u investic nemovitých 20 let);
- sazba úroku v zóně horské činí u zemědělců ve věku od 21 do 35 let během prvních 12 let 2,75 %, u ostatních zemědělců 3,75 %;
- sazba úroku v ostatních zónách činí pro mladé zemědělce ve věku od 21 do 35 let 4 % během prvních 9 let, u ostatních zemědělců 5 %.

Střednědobé speciální půjčky mladým zemědělcům

Půjčky se poskytují za podmínek stejných jako u dotací na zařízení farmy pro mladé zemědělce (DJA), ale jen těm zemědělcům, kteří provozují zemědělskou výrobu již nejméně 5 let. Z půjček lze financovat investice na obnovu staveb, inventáře, materiálu, výsadby.

Hlavní charakteristiky půjčky jsou:

- maximální výše půjčky 400 000 FRF (v případě společného podnikání manželů může být tato hranice zvýšena až dvojnásobně);
- doba splatnosti dluhu maximálně do 15 let;
- sazba úroku v zóně horské s trváním bonifikace 12 let činí 2,75 %, v ostatních zónách pak 4 %.

Střednědobé speciální půjčky mladým zemědělcům jsou přidělovány se zřetelem na vypracovanou studii obnovy majetkové základny, která je posuzována smíšenou oblastní komisí (Comission Mixte Départementale).

Závěr

Základní systémové změny v československé ekonomice včetně úspěšné makroekonomické politiky vytvořily solidní bázi pro zvládnutí ekonomické reformy, která je cílově orientována na transformaci ekonomiky v ekonomiku postavenou na tržních principech. Je zřejmé, že pro zvýšení mikroekonomické aktivity bude nutné i v zemědělství a v bankovní sféře uplatnit ekonomické nástroje, které by přispěly k restrukturalizaci výroby, jež je v podmínkách ČSFR stále energeticky, materiálově a především pracovní náročnější než na rodinných farmách západoevropského zemědělství. V tomto směru lze využít i zkušeností z uplatňování dotační politiky státu kupříkladu ve Francii, i když lze očekávat i v tomto směru určité změny; ty vyplývají z uskutečněného jednání „evropské dvanáctky“, z něhož vzešel požadavek na omezení zdrojů pro dotace do zemědělství.

LITERATURA

Le Crédit Agricole — le bon sens. Crédit Agricole, Morbihan 1991.

Creer son exploitation agricole. Crédit Agricole, Paris 1991.

KLATZMANN, J.: L'agriculture française. Editions du Seuil, Paris 1988.

SUMMARY

Crédit Agricole and Its Participation in French Agriculture Development

This article deals with the participation of French Bank in the development of agriculture. Besides description of the meaning and the position of this bank including business results there are outlined different forms of bank assets relations toward agriculture. Conditions for subsidies, grants and loans provisions which are favourable especially for young farmers in the age of 21 to 35 represent further part of this article.